

ПРОТОКОЛ № 58
от заседание на Гражданския съвет към ВСС,
проведено на 31.05.2019 г.

Днес, 31 май 2019 г., петък, от 9:30 ч. в Пресцентъра на ВСС в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание на Гражданския съвет към ВСС, на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Мария Карагьозова – председател на Гражданския съвет от НПО (председател на Асоциация „Форум”);

Г-жа Татяна Лисичкова – правен експерт на Асоциация „Форум”;

Г-жа Мария Колева – зам.-председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители;

Г-жа Росица Велкова – председател на Българската съдийска асоциация;

Г-н Атанас Иванов – член на УС на Българската съдийска асоциация;

Г-н Любомир Герджиков – председател на УС на Сдружение “Камара на арбитражните и на съдебните експерти в България” и упълномощен за днешното заседание за представлява Камарата на независимите оценители в България;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на УС на Сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“;

Г-жа Веселина Попова – председател на УС на Сдружение „Сефита“;

Г-жа Меглена Желенска – експерт на Сдружение „Сефита“;

Г-н Ильо Хаджиминчев – член на Сдружение „Сефита“;

Г-н Георги Ангелов – зам.-председател на Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-жа Юлиана Николова – представител на Съюза на юристите в България;

Г-жа Мила Георгиева – председател на Центъра за приложно-правни изследвания и практики;

Гости на заседанието:

Г-н Денис Исаев – председател на УС на СНЦ „Нова България“;

Г-жа Теодора Златанова – гражданин;

Проф. Борис Колев – ЮЗУ „Неофит Рилски“, катедра „Туризъм“ – експерт по туризъм;

Проф. Димитър Димитров - ЮЗУ „Неофит Рилски“, катедра „Икономика“ – експерт по стопанска история;

Г-жа Здравка Чимева – член на УС на Съвет по туризъм – Благоевград;
Г-н Стоян Иванов – журналист в ТВ – СКАТ;
Г-н Антон Мицов – „Общността Благоевград“ – гражданин;
Г-н Павел Деспотов – Българско археологическо сдружение, археолог;
Г-жа Красимира Лука – Българско археологическо сдружение, археолог.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Законодателни нарушения, извършени институциите в процеса на „опазване“ на археологическо културно наследство, довели до унищожение на публична държавна собственост. Случаят „Скаптопара“ - автомагистрала „Струма“.

Вносител: Гражданска инициатива за опазване на културното наследство на област Благоевград, чрез Асоциация „ФОРУМ“

Докладчици: Красимира Лука, Здравка Чимева и Георги Чераклиев, Гражданска инициатива за опазване на културното наследство на област Благоевград;

2. Гласуване на акт по дискутирана тема в предходното заседание за включване на организациите, членуващи в Гражданския съвет към ВСС в инициатива за гражданското участие в процесите на формиране и мониторинг на антикорупционните политики и законодателство в България.

Вносител: Мария Карагъзова, председател на ГС към ВСС;

3. Предложение за разглеждане и приемане на акт на Гражданския съвет към ВСС, с който да се препоръча да бъдат публично оповестени приетите в администрациите на съдилищата вътрешен ред за работа с участници в съдебния процес, включително с граждани и организации.

Вносител и докладчик: КАСЕБ, инж. ик. Любомир П. Герджиков, председател на УС;

4. Обсъждане на нарушение на разпоредбите на чл. 30, ал. 5, т. 8 от Закона за съдебната власт за съкращаване на длъжности в съдебната администрация и предотвратяване създаването на порочна практика в тази връзка. Сезиране на Съдийската колегия на ВСС от страна на Гражданския съвет.

Вносител и докладчик: Център за приложно-правни изследвания и практики, Мила Георгиева, председател на УС;

5. Организационни въпроси.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добър ден, колеги.

За днешното заседание г-н Герджиков е упълномощен от г-жа Дерменджиева да представлява КНОБ. Всеки момент очакваме и представител на СЮБ да се присъедини към нас. Докато г-жа Николова дойде, упълномощена да гласува от името на СЮБ е Асоциация „Форум“, която се представлява от г-жа Лисичкова.

На миналото заседание решихме в днешния форум да приемем акт на Гражданския съвет относно темата за антикорупционните политики и законодателство в България. Затова първо предлагам да приемем акт по т. 2 от дневния ред. Както си спомняте, с г-жа Мила Георгиева представихме инициатива, свързана с възможностите и механизмите за граждански мониторинг на антикорупционните политики и законодателство, както и на законите и правоприлагането в областта на отнемане на

незаконно придобитото имущество в полза на държавата. Поканихме Гражданския съвет да се включи към инициативи, които предстоят тази година и някои от тях ще са под формата на обучения и семинари извън София, изработване на Комуникационна стратегия на КПКОНПИ и други видове механизми за партньорство на Комисията с гражданското общество. Раздадохме и книги, които бяха под формата на наръчници на всички вас.

Сега, колеги, бих искала да ви помоля да гласуваме акт на Гражданския съвет със следния текст:

„Организациите, членуващи в Гражданския съвет към ВСС, заявяват своето съгласие за включване в инициатива на Асоциация „ФОРУМ“ за гражданско участие в процесите на формиране и мониторинг на антикорупционните политики и законодателство в България, включително по отношение на дейността на КПКОНПИ.“

Гласуване: За – 9, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Преминаваме към т. 1 от дневния ред. Всички получихте по имейлите материалите и дневния ред. Т. 1 е най-съществената - законодателни нарушения, извършени от институциите в процеса на „опазване“ на археологическо културно наследство, довели до унищожение на публична държавна собственост. Случаят „Скаптопара“ - автомагистрала „Струма“.

Във връзка с тази тема днес тук са представители на Гражданския комитет за защита на Скаптопара от Благоевград, които повече от година се борят този обект да бъде съхранен на територията на тяхната община с цел да се превърне в туристически обект.

/Следва представяне на гостите и представителите на организациите – членове на Гражданския съвет към ВСС. Подготвя се презентация./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вчера написах до медиите кратко съобщение, в което описах фактите около Скаптопара и защо този обект е интересен. Борбата на хората, които ви представих сега, продължава много време, но всъщност нямаше никаква чуваемост от страна на институциите. Т. е. не се стигна до съхранението на този обект. Напротив – в момента виждате какво представлява. Ако може, г-жо Лука, да върнете назад снимките, за да покажете какво беше.

Г-жо Лука, накратко, от археологическа гледна точка, какво виждаме на екрана – комплекс римска вила с параклис. Защо това на практика се случи, от всички т. нар. спасителни разкопки по магистралите, този обект беше единственият, при който се разкри съществен археологически обект. Заповядайте, г-жо Лука.

КРАСИМИРА ЛУКА: Благодаря. Всъщност преминаването на магистрали през археологически обекти продължава от доста дълго време. При последната среща, която осъществи нашия Комитет с Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ), те самите казаха, че броят на археологическите обекти е около 200, които са разрушени вследствие на строителството на магистралите. Тук ще коригирам г-жа Карагъзова. Това не е единствения най-голям и впечатляващ обект, това е обекта, за който гражданската общественост се надигна и поиска да бъде съхранен на място.

Има доста такива обекти, доста бяха разрушени – много впечатляващи. България е една от страните с най-богато културно наследство в Европа, заедно с Гърция и Турция. Съществува принцип в археологията, че археологическите обекти не би трябвало да се проучват бързо, ударно така, че да бъдат разкривани, поради простата причина, че това са свидетелства от миналото и че трябва да остане нещо и за бъдещите археолози, които със сигурност ще притежават по-висока научна квалификация и по-висока техника от нас. Едно време се е работило по този начин – „бум – тряс“, вадиме зидовете, показваме каквото е останало. Но това е една практика, която е отритната от почти всички държави, които имат някаква мисъл за бъдещето. Ще ви направя едно сравнение с Англия, където са регистрирани около 5 500 работещи археолози – в България са 200 – 300, с една доста по-малка концентрация на археологически обекти. Вече е проучено абсолютно всичко и там проблемът е не толкова безработицата при археолозите, а че няма какво да проучват. Така, че нашите обекти трябва да бъдат пазени, а не ние да си ги имаме и да ги унищожаваме.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Те не могат ли да се прехвърлят тук?

КРАСИМИРА ЛУКА: Да, прехвърлят се. Те със сигурността знаят и имат институти и в Англия, и в Египет – британската археологическа школа. Включително и немската – много е известна. Имат клонове почти навсякъде по държавите, където има богато културно наследство. Тук малко ги гоним и е доста трудно – имаме такъв закон, който не допуска чужденци.

Практиката да се унищожават археологически обекти от магистрали не е от вчера. Даже като че ли нарочно ги целят, за да може да има някакви средства за археологически проучвания. Законодателството до този момент – до случая „Скаптопара“, изобщо не се беше замисляло, че тези обекти все пак има някакъв вариант да бъдат съхранени, че археологията от една страна има научна стойност, но от друга има доста добре икономическа стойност във връзката ѝ с туризма. Да не говорим за образованието и културната идентичност на самите градове, локални общности, които имат по някакъв начин връзка с миналото и информация за техните предци. Така, че да бъдат ли съхранени тези обекти мисля, че не е въпрос, който може да бъде изобщо обсъждан. За съжаление, въпреки всички усилия, които протичат от м. март миналата година, обекта в крайна сметка беше разрушен. Стигна се до една – ще ме извините за израза, не погром – перверзия, в буквалния смисъл на думата. Защото това, което направиха с апломба, че ще бъде съхранени и че ще бъде консервиран, се оказа едно правене на археология, при положение, че имаме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Какви бяха видовете сгради, които бяха открити? Става ясно, че в България провеждането на спасителни разкопки при строителството на магистрали означава – ти разкопаваш с милиони средства, след което закопаваш каквото и да откриеш. Т. е. няма вариант, при който това нещо да остане съхранено на място и да бъде превърнато в туристически обект. Това е абсолютен парадокс. Парите, които се дават в момента за провеждане на т. нар. спасителни разкопки по автомагистралите, са многократно по-големи от тези, които се дават въобще за археология в България. Бях написала в резюмето, че само за да бъде разкопана Скаптопара са дадени над 3 мил. лв. В България Министерство на културата (МК) за всички останали археолози, разпределени към регионалните исторически музеи

на територията на цялата страна, дава само 1,5 мил. лв. годишно. Сами можете да направите съпоставка какви огромни средства са дадени за нещо, за което предварително се знае, че то ще бъде разкопано и после закопано обратно. Т. е. дадени са около 3 мил. лв., за да се разкопае и после още толкова, за да премине върху него магистралата. Всички тези средства са публични, те са по Оперативна програма „Транспорт“. Те са на данъкоплатците в Европейския съюз и на данъкоплатците в България.

ОТ ЗАЛАТА: Г-жо Карагъзова, нека нашите гости да довършат изложението си и след това всички да вземем отношение по въпроса. И, ако може, да ни припомнят накрая решението какво беше – не беше ли решението магистралата да заобиколи!? Нека да резюмират.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, точно това правех. Дават се тези 3,5 мил. лв. Правят се сондажи и още при тях става ясно, че отдолу има постройки.

ПРОФ. КОЛЕВ: Това е известно още от 70-те години на XX в. – местните хора го знаят.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Отпускат се още пари и се разкрива това, което виждате на снимките. Този обект се намира на равно място в землището на с. Покровник. До него има футболно игрище,...

ПРОФ. КОЛЕВ: То не позволява.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: ...което е без трибуни и постройки. Взима се решение трасето да не минава през футболното игрище направо, а да заобиколи, прави завой и минава през Скаптопара, при положение, че тя вече е налице. Т. е. магистралата прави завой, за да премине през нея, а не през футболното игрище. Това са факти.

/Говорят едновременно./

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Позволете, г-жо Карагъзова, да взема думата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Разбирам голямата емоция на всички хора, които сме се събрали. Може ли все пак по-систематизирано да кажете – това са намерени исторически от еди-кой-си век. Те представляват уникално – на кратко да ни запознаете и след това ще видим какво се е случило.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И един уточняващ въпрос – в крайна сметка в хода на пререканията по новините се обсъждаше вариант да заобиколи Скаптопара. Последно какво се е решило – да премине през нея, така ли?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да и тя да бъде изместена встрани.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Да, ще представя темата в законовата рамка, в която ние функционираме и сме принудени на функционираме.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Да отговоря на въпроса първо. Решението беше компромисно – хем да мине магистралата, хем това, което остава в сервитута от обекта да бъде запазено и консервирано, като се преместят само две от сградите, които попадат под магистралата. За съжаление, обаче, такава беше конюктурата, че това

преместване беше извършено по такъв варварски начин, което буквално разруши целия обект. В буквалния смисъл. На срещата – това не са мои думи, за съжаление, изисках документите по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), но не съм ги получила още въпреки, че срока за това отдавна мина. Трябваше да е 25 май. Всъщност ние се интересувахме каква е точната сума, която е похарчена, защото по думите на тогавашния шеф на АПИ – Дончо Атанасов, беше 1,5 мил. лв. може и повече да излезе, за това, което направиха – в буквалния смисъл да го изградят наново от бетон, защото автентичността на този обект изчезна. Искам да добавя, че този 1,5 мил. лв. и повече – нямаме никаква обществена информация за него и на какъв принцип е избрана фирмата, която го реставрира, е допълнителен към 1,1 мил. лв., които вече са дадени за археологически разкопки. До тук излиза около 4,5 – 5 мил. лв. и то в голямата част европейски – по ОП „Транспорт“, другата част на АПИ, която също е държавна агенция, за нещо, което в крайна сметка даже не беше подложено на обществено обсъждане, а става въпрос за обществено-значим обект, който е от значение за икономическото развитие на региона.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Той е публична държавна собственост.

КРАСИМИРА ЛУКА: Това е, което се случи. Инициативният комитет отстъпи, за да не спираме строителството на магистралата, за да няма преизчисляване и т. н., но не очаквахме, че по този варварски начин ще бъде подхотено към това, което остана като археологически обект.

Сега, ако ми позволите, в кратко резюме целият случай, защото той всъщност концентрира всички проблеми, които имаме със законодателството ни. Благодаря на г-жа Карагъзова, че ни покани, но нашият основен проблем е със Закона за културното наследство. Не толкова с някакви опити за злоупотреби, просто самият закон позволява тези злоупотреби, за съжаление.

Аз съм председател на неправителствената организация „Българско археологическо сдружение“, сега вече сме обединени от няколко такива организации, които се занимават с опазването на културното наследство и се опитваме да покажем, че ако не бъде променен този закон, ние си губим паметниците. Защото когато става въпрос за злоупотреби – било то „Апартаментгейт“ и др. подобни, с крадене на обществени средства – това е едно, но тук ефекта е унищожаване на културните паметници на България, които са безвъзвратно загубени! Знаем какво се случва в Гърция, знаем какво правят турците, които въпреки всичките националистични теории и т. н. полагат една разкошна грижа за римски паметници, за гръцки паметници, защото те привличат туристи! Развиват местната икономика!

За съжаление проблемът е много комплициран и важен и тъй като вие повечето сте юристи, съм приготвила кратко резюме именно за това – за какво става въпрос и откъде идва проблемът. Защото това не е единичен случай, Скаптопара е мястото, където концентрират абсолютно всички проблеми – те „лъснаха“ с много пълна сила в този случай.

ИЛЪО ХАДЖИМИНЧЕВ: Извинете, дали можете да ни дадете информация – изместването на трасето, за да не се унищожават този археологически обект, колко щеше да струва.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нищо нямаше да струва.

КРАСИМИРА ЛУКА: Обикновено ни казват, че ние не сме инженери. Излезе се с теорията, че ще струва 20 мил. лв. Членове на Инициативния комитет се обърнаха към независима румънска фирма, която го изчисли на 2,5 мил. лв.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Към момента Благоевград не разполага с нито един археологически туристически обект. С нито един! Т. е. за туризъм и култура в Благоевград – това беше една огромна възможност за имат един археологически исторически туристически обект.

КРАСИМИРА ЛУКА: Аз пак ще подчерта – от една страна е частен случай, но от друга страна това не е единствения случай. Това нещо се случва с абсолютно всички обекти в България. Работила съм и в северозападна България – те също не разполагат с такива обекти. Дадох 8 години от живота си, за да се боря за обекта на Циария, който е най-големият римски обект в България до Видин.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Това не е частен случай, това е национален случай.

КРАСИМИРА ЛУКА: Да, национален случай. Конкретно Скаптопара какво представлява – това е една голяма римска вила с площ от 6 хил. кв. м, сградата е с 40 помещения с няколко периода на обитаване, в тази част може да видите мавзолей – не гробница, а мавзолей. Това е един погребален комплекс, който включва - освен самото погребение и място за ритуали. Цялата тази сграда е едно цяло. Един от малкото в България – тук вече е уникалното, защото гробници има много, но мавзолеи има доста малко. Самата вила също е уникална по план и е първата изобщо в югозападна България, която се разкрива като римска вила, с класически план, който в равната си част е вътрешен двор с помещения около него, малка баня, която е много малка за размера на вилата и една част, която продължава. Тази сграда, която е обявена за църква – между другото тя също е част от римския комплект и е много характерна като план за късно-античната епоха, това е времето, в което Римската империя се разделя на две части, Източната продължава своя живот до падането под Османско робство – те са се наричали „ромеи“, не е Византия това. Докато Западната е унищожена, но точно тогава тази богата римска цивилизация се концентрира тук, в нашия регион, със столица съвременния Истанбул, тогава Константинопол. Затова този период в България е нещо, което другите държави нямат – които имат римско наследство, но ние имаме. Освен всичко това и християнската империя, което е в пряка връзка с нашата цивилизация, затова е толкова важно.

За съжаление тази част */посочва на екрана/* попадат под трасето на магистралата. Остава в сервитута запазена само този, като решихме, че това е доста голяма част от вилата, която ще остане в оригинал. Не можахме да ги убедим, че това не е църква, а че това е цяла сграда, която трябва да бъде преместена цялата и че това не е гробница, а цял комплекс, който е мавзолей и който е сам по себе си е уникален и може би третия или четвъртия в България, който се открива в този си вид.

Как изглеждаше обекта – ето по този начин. Предполагам, че много от вас са ходили на екскурзии и такива останки могат да се видят на много места, добре съхранени, в напълно достатъчно добро състояние и височина с открити на място керамика, запазени съдове. Тук виждате – стоят си на терена, виждате видовете в каква височина са. При една добра консервация можеше при тази огромна площ да се получи

един прекрасен обект. Между другите сърбите имат много хубави примери – покриват ги отгоре, има алеи, тревичка и т. н., знаят как се прави. Много находки – около 2 500 бр., доколкото знам от пресата, защото не съм участвала в тези разкопки.

Разбира се в процеса на откриване – от къде тръгна всичко, с този медиен бум, както виждате извадила съм заглавия – „Археолози на път да открият римското селище Скаптопара“. Скаптопара е един надпис, в който се казва, че жителите на Скаптопара са се свързани с римския император, а той им е отговорил – за сравнение все едно да ви отговори министър-председателя, било е голяма гордост, даже по-нагоре. Изказвания и мнения на директора на Археологическия институт – „Древното селище край Благоевград най-вероятно е Скаптопара“, Банов – министър на културата, „Открихме Скаптопара“. И два месеца по-късно – „Скаптопара не е Скаптопара“.

Това беше голямата изненада, защото Национален археологически институт с музей при БАН (НАИМ при БАН), специалисти, министър и т. н. и в следващия момент се обръща на 180° - и това не е Скаптопара.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Кой го казва – ето кой го казва. Това е официалното изявление на НАИМ при БАН, направено на 27 април, в което – извадила съм текста: „Сградите, които се откриват на терена са предимно в основи, имат нетраен градеж от камък, глина, спойка и суха фуга. Не се налага изместване на трасето или промяна на проекта поради нетрайния характер на конструкцията.“

И от тук тръгва всичко. Първо шокът, защо тези учени, които – нали беше Скаптопара, после как така се завъртяха на 180°, какво се случи и т. н. Тук съм показала няколко снимки от реакцията на хората, защото имаше много протести, имаше писма, включително и до европейски институции, до ЮНЕСКО, имаше петиция, подписана от 8 000 човека. Което, между другото, в Закона за културното наследство се казва, че културното наследство е обществено и че държавните институции трябва да работят в полза на гражданите. Би трябвало да се предполага, че щом като гражданите го искат този обект, обекта да остане да съществува. Да, ама не.

Това всъщност беше главният въпрос – каква е културната и историческата стойност на обекта. И, разбира се, кой трябва да отговори на него. Хората, които са работили на обекта ли трябва да го кажат или трябва да има независима експертиза – тук вече опряхме до въпроса по експертизата в научната област. В момента виждате проф. Иля Прокопов от 2014 г., който е направил разработка точно за тази научна експертиза и какви последици може да има в това състояние законодателството в момента. За него четем и съм резюмирала кратко: „Назначени експерти, т. е. служебни хора, които се назначават на ключови, личностни проблеми и научни спорове, които са вкарват в една среда, например съдебната, и там няма как хората да знаят кой е прав, кой е крив. Например, аз казвам, че това е римска вила. Доц. Здравко Димитров, който разкопаваше обекта, казва, че това е Скаптопара.“

ПРОФ. БОРИС КОЛЕВ: Но няма трасета на улици!

КРАСИМИРА ЛУКА: Така. И тези проблеми завършват с конфликт на интереси, защото тези проблеми при Скаптопара избира в злоупотреби с публични средства и в разрушаването на паметниците. Те се развиха за 5 години. Тези, много добре набелязани проблеми, се появиха точно при този обект в цялата му стойност.

Как изглежда научната експертиза. Археологията е нещо, което има две направления – едното е културното, културните паметници, другото е наука. Затова археологията се ръководи едновременно от Министерство на култура и Министерство на образованието и науката – както трябва да бъде, когато става въпрос за наука. И това се концентрира в НАИМ. Между другото по това направление – култура, МК, НАИМ върви опазването на културното наследство в България. В този случай действително експертизата, която включва научната експертиза и Министерство на образованието и науката не участва. И за мен от тук започват най-големите проблеми, а те са огромни.

Тук съм представила как е изглеждало законодателството, как се правят разкопки преди промените от 1989 г. – 20 страници детайлно написани инструкции как се провеждат разкопки. Тук виждате от 1997 г. – 10 страници. И сега действащата Наредба от 2011 г. – 3 страници. Разбирате ли!? Ако отида и кажа на колега, че копае като иманяр, той ще ми отговори, че според Наредбата всичко е изпълнил. Снимките, които виждате, са по време на самите археологически разкопки. Това е начинът, по който се провеждат разкопките. Първото нещо, което направиха – като говорим за научната експертиза, е да махнат изискванията. Но ако тези изисквания не се върнат – ние даже в обектите, които проучваме в момента, работим като иманяри. Аз, ако реша да съдя колегата, че не си е свършил работата, нямам текст, на който да се позова, няма в законодателството текст, който да казва, че той разрушава обекта.

Накратко структурата за опазване на тези паметници. По Закона за културното наследство има Инспекторат за опазване на културното наследство към МК, който инспектира археологическите разкопки във връзка с изпълнението на закона.

Съвет за теренни проучвания към – издава разрешителни, но пак не дава научна експертиза. Т. е. аз, ако искам да правя разкопки, отивам при този Съвет, но те не ми казват на какво основание ще ми издадат, защото няма на какво основание в закона, те решават – ако искат ще ми издадат, ако искат няма да ми издадат.

Специализира експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности към МК – микс, също не дава експертиза. Може да покани експерти, но ако прецени, че иска.

Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), който издирва, изучава недвижими културни ценности, с изключение на археологическите – той не участва.

Национален археологически институт с музей при БАН – това вече е Наредбата, не е закона. Там има текст, в който се казва, че контролира методически чрез годишните отчетни сесии. Годишните отчетни сесии са през м. февруари – след приключване на разкопките. Какво се е случило – аз мога да скрия някои неща, да си сложа допълнителни снимки, да си направя една презентация, както тази тук.

Министерство на културата – административен контрол. НАИМ при БАН методически, но *post factum*.

Това е цялата система за опазване на културното наследство.

От къде тръгва конфликта на интереси. Първо излиза становището на НАИМ при БАН, което е различно от това, което са казали преди. След това МК назначава тази комисия – обърнете внимание, тук имаме двама човека от МК, които оказват административен контрол. Те не могат да кажат дали обекта е хубав или не. Имаме

НИНКН, който не участва. Имаме и Софийски университет, който го няма в нито един от органите в закона. Накрая имаме НАИМ при БАН.

АПИ възлага услуга по договор. Нейният интерес е да разчисти терена – тя няма друг интерес. Министерството назначава тази комисия, Археологическия институт изпълнява договора и накрая участва в експертната комисия. Пак той си оценява – тук говорим за системата на обществените поръчки. Ето го договора – 2 489 916 лв. Е, как този Археологически институт ще оцени обекта като качествен при положение, че не влиза в сметките на това нещо.

АПИ е в конфликт на интереси - той е много интересен, между другото. Инфраструктурните проекти, каквито са магистралните проучвания, се проучват със спасителни разкопки – имаме два вида: редовни и спасителни. Спасителните разкопки се подписват не от някой друг, а от председателят на Съвета за теренни проучвания, който е ведомствена комисия. А председателят е директора на НАИМ при БАН. Ето го конфликта на интереси. Инвестиционен проект, спасителни разкопки, разрешително – директора на НАИМ при БАН.

Ето тук има „параграф 22“: инвестиционни проекти, разрешително – защото не може без разрешително, иначе ще се води иманяр и попада в Наказателния кодекс. Директорът на НАИМ при БАН е изпълнител по договора и накрая е и контролиращ по договора! Това е „параграф 22“. Мисля, че повече от това няма какво да обяснявам.

Сега ще ви дам въпросният завой, защото казват, че този стадион е причината както си върви направо магистралата, да завие. Искам много правилно да ме разберете – при тази схема, която позволява пряко договаряме между директора на НАИМ при БАН, който само той еднолично подписва всички разрешителни в България, и на ръководството на АПИ съвсем логично е да бъде оцелен археологическия обект. Защото при тези бюджети за 3 мил. лв. защото да не го оцелят. Това е много по-сериозно, отколкото запазването на стадиона. Но може би стадиона е причината също, за да направи магистралата този завой.

ОТ ЗАЛАТА: Стадион, то не е стадион – игрище, дори не е игрище.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Ако се направи разбор на археологическите обекти, които са унищожени от магистралата може да се окаже, че нарочно са ги подбирали.

ИЛЪО ХАДЖИМИНЧЕВ: Къде е селището на снимката? След завоя?

КРАСИМИРА ЛУКА: Посочила съм го с червена стрелка – вече след минаването на магистралата. Да, то се вижда много хубаво – на равно поле.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: А другата причина е финансирането.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Бих искала да покажа как работим с бюджетите. Тук пак искам да подчертая – това е извадка от договора по Закона за обществените поръчки (ЗОП). Специално за този обект, въпреки закона, не са публикувани тези разбивки на бюджета. Изисках ги по ЗДОИ специално, за да ползвам точно този договор – не съм ги получила все още. Но това е един друг такъв договор – пак за Благоевград. Обърнете внимание на сумите – 1,3 мил. лв. за хонорар. 133 лв. на ден – както се казва, хубаво.

282 490 лв. за превоз – това в общи линии е „великото преселение на народите“, това е за бензин.

И накрая – 12 хил. лв. за инструменти: колички, мотики, лопати и т. н. При всичките тези договори, които са между АПИ и НАИМ при БАН – всеки път купуват инструменти, колко пъти те са купени и къде ги складират тези неща. Другото: наемът на специализирана геодезична апаратура – за тази институция няма такава апаратура. Те са национален институт, но страдат от липса на апаратура.

Сега ще върна назад, за да видите извадката от обществените поръчки за две години назад. Тук въпросът е защо изобщо ги пускат на обществени поръчки – виждате изпълнител, изпълнител – Национален, Национален, всичко това е много хубаво стига да е в НАИМ, а не другаде – в някой музей или Университета. Общо са 17 обществени поръчки, 10,7 мил. лв. с един единствен изпълнител – НАИМ при БАН, който на всичко отгоре и контролира цялата история.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това са средства за спасителни разкопки при строежа на магистрали? А редовните разкопки за България, всичките, струват 1,5 мил. лв. – за всички останали обекти, за всички останали градове.

КРАСИМИРА ЛУКА: Да. Да, всички останали, които се отпускат от държавния бюджет. Тук съмнението, че нарочно целят обектите, моето мнение е съвсем основателно.

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Тук е какво се случва със Скаптопара – договорът на Скаптопара, където се казва, че научния ръководител е длъжен на осигури теренна консервация на археологическия обект и находките. Това е в съответствие със ЗКН. Т. е. в този бюджет е включена и за теренна консервация. Малко по-късно имаме още една обществена поръчка, която този път е за аварийна консервация – веднъж този договор не е изпълнил тази клауза, втори път АПИ още веднъж отпуска около 6 хил. лв. Между другото 6 хил. лв. не са достатъчни за археологически проучвания, а камо ли за теренна консервация, при която само найлона...

/Говорят едновременно./

КРАСИМИРА ЛУКА: Бих искала да обърна внимание на още нещо, като говорихме за научната експертиза. Това пак е изявлението на БАН, в което пише, че е нетраен градеж и не става за нищо. В това изявление посочват три сгради – сграда № 1, сграда № 6 – банята, църквата и гробницата – те си ги повтарят. Цялото това нещо – маркирала съм ги, за да е по-ясно, държат това нещо да се измести. Първоначално беше някъде в селото да ги изместят, после говориха за музея, накрая се стигна до варианта малко по-близо. Комисията – и те повтарят гробен комплекс, църква и баня, НАИМ при БАН, Комисия, Експертен съвет към МК, който е най-висшата инстанция, заключението му е абсолютно същото. А Експертния съвет не си публикува решенията. Накрая вече самата архитект – автор на проекта, която повтаряше същото – всичко останало е само на основи. Проектът е буквално да направим археология. Значи този обект е нищожен, ние ще направим археология, между другото се оказа, че тя няма регистрация, трябва да има лиценз, но въпреки това е пусната. След това ще ви покажа наказателната санкция – от 500 лв. до 1,5 хил. лв.

Накрая какво постигнаха с всички тези комисии, като повтарям, че вървят от т. нар. експертно заключение от специалистите от НАИМ при БАН. Комисиите повтарят едно и също – обекта не става, трябва да преместим сградите, правим археология.

Тук виждате пещ за производство на керамика и състоянието, в което е открита. Това е производствено съоръжение и има много сериозна научна стойност. А тук вече виждате преместената пещ – виждате пещта от бетон и нещо, което е оригинално, но е сложено отгоре. Това е т. нар. църква – за 1,5 мил. лв., цимент, виждате новата църква.

ОТ ЗАЛАТА: Може и от „Итонг“ да го направят, това е бутафория. Как е възможно това!?

Говорят едновременно – разглеждат снимки на обектите, заснети по време на разкопките и направени такива след преместването на обектите./

КРАСИМИРА ЛУКА: Това са наказателните санкции – „който осъществи дейности по консервация и реставрация или изготвя проекти за консервация и реставрация без вписване в регистъра, се наказва с глоба от 500 лв. до 1500 лв.“

Благодаря за вниманието, сега мога да отговарям на въпроси. Мисля, че проблемът стана ясен.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Моето предложение е да поискаме среща с т. нар. Антикорупционен фонд, който подгони политици. Тук също има...

КРАСИМИРА ЛУКА: Но това е заложено в закона! За съжаление.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Добре – в закона. Но не може при една картина, която покажете, на пътя, която трябва да мине по права линия, по поляна, собственост на някой, който „подпира“ или „дава“, да унищожат археологическо наследство, принадлежащо на целия български народ и на Европа.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: При този вид престъпления за разлика от престъпленията с трафик на наркотици, например, последиците тук са необратимо изгубени.

МАРИЯ КОЛЕВА: Изобщо остана ли нещо от този обект в оригинал?

КРАСИМИРА ЛУКА: Там, където остана в оригинал, в момента се разрушава от атмосферните влияния. То е неконсервирано.

ПРОФ. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ: И то е унищожено.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Проф. Димитров, проф. Колев, да представите и Вие позицията си по въпроса – от икономическа гледна точка като туристически загуби.

ПРОФ. БОРИС КОЛЕВ: Благодаря. Миналата година направих клип, като обхванах голяма площ, с колега от катедра „Туризъм“. Там има и други интересни неща, освен баните. Има остатъци от кухни – има направена като каменна печка и редица други обекти. Там, където са основите с полукръг – може би действително е било параклисче. Освен това – трябваше да кажете приблизително каква е възрастта, това е от късно-римската епоха обект горе-долу V-VI в. от н. е. – грубо. Има и друг проблем, че това са неми пластове – няма намерени надписи, нещо, което да маркира, за да се определи съвсем точно, вероятно се паразитира и върху това. Малките предмети са в Регионалния исторически музей.

Това, което видяхме ние – тонове счупени керамични съдове, работниците откриха огромен глинен съд с приблизителен обем 1 т и на дъното имаше остатъци от ечемик.

Проблемът е в това, че – не знам дали обърнахте внимание, защо използвали Скаптопара или е на някакъв богат христианизиран римлянин или собственик – етноса му едва ли ще бъде установен, но няма трасета като на улици.

КРАСИМИРА ЛУКА: То това не е Скаптопара.

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КОЛЕВА: Какво като не е Скаптопара, нали е археологически обект.

ПРОФ. БОРИС КОЛЕВ: Това не означава, че е по-малко ценен.

МАРИЯ КОЛЕВА: Точно така.

/Говорят едновременно./

ПРОФ. БОРИС КОЛЕВ: Въпросът е, че това е археологически културен исторически обект, който е съсипан. В редица страни – гърците като намерят нещо автентично, го правят туристическа забележителност. С г-жа Чимева и с други хора във факултета сме говорили, че една част да беше останала, можеше да се направи някакъв пункт. Хиляди пътници минават в двете посоки – към Солун и обратно. Винаги това може да е не само бизнес, но това е и туристическа реклама – имиджа на България като страна с древна култура и недвижими културни исторически обекти.

Нещата, които се правят – както тук надзидват пред ЦУМ, това е бутафория. Това, което е останало е да бъде автентично, а не да го ремонтираме и - както пернишката крепост Кракра, ако сте виждали, това е безвкусно.

И друго – това, което беше там грубо. Има много още – сега няма как да ви го покажа, тези останки продължават. Ако има пари, също може да се открие нещо. Това, което е унищожено – то е унищожено, не подлежи на реставрация и на новосъздаване. Но там, където не е разкопано нищо – скъпа работа е, защото там е много по-дебел земния слой, който трябва да се разкрива. Но това не е невъзможно.

Обектът е известен още от 70-те години на ХХ в. Местните хора са си копаели и са се снабдявали. Между другото така е съсипана и Плиска навремето, освен че Мидхат паша са трошили там за жп-линията Русе-Варна за баластра. Но това встрани. Обектът е бил известен. Както и да се нарича – дали Скаптопара, дали е вила на заможен римски първенец, това няма никакво значение. Това са автентични останки от миналото на нашите земи и не трябва да се съсипват.

Обаче ние сега май убеждаваме себе си. Убедени сме. Въпросът е какво може да се направи по-нататък. Може би трябва да се направи една среща с директора на НАИМ при БАН, представители на МК, за да се види дали може нещо да се направи. Въпреки, че аз мисля, че ние трудно можем да ги съберем на една маса.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Скарани ли са?

ПРОФ. БОРИС КОЛЕВ: Не са скарани, но ще говорят в един и същи глас. Затова сега ще завърша, че аз съм умерен песимист.

ЗДРАВКА ЧИМЕВА: Ще си позволя, тъй като работя в сферата на туризма повече от половин век, следя като цяло разкопките и развитието на този обект. По стечение на обстоятелствата съм израснала в с. Покровник. Всичко това, което го показват разрушено, го знам от баба ми – там има и минерална вода, Жешката вода.

Защо трябваше да запазим археологическите разкопки, защо трябваше да се превърне на атрактивен туристически обект. Защото по път Е-79 минават над 5 мил. туристи или пътничко-поток – няма значение какви са. Защото по Законът за транспорта, като туроператор, на два часа, на два часа и половина трябва да спре някъде, а по път Е-79 няма нито едно място където може да спре автобус. Пътувайки за Гърция събота и неделя има по 17-18 автобуса, които пътуват от Румъния, Молдова, Македония, Сърбия. А сега като се направи магистралата пътничко-потока или турист-потока ще бъде още по-голям. Тези 5 милиона - правихме едно изследване, при всички случаи са повече и затова първото нещо, което поискахме е да се направи е удобна входно-изходна отбивка към този обект, който трябва да се социализира.

/Говорят едновременно./

ЗДРАВКА ЧИМЕВА: Трябваше да донеса снимки от един път, по който автобус няма. Това е пълна подигравка */шум в залата/*. Да, виждате, по този път ни казаха, че може да се минава. Съжалявам, но аз като туроператор група от там не мога да пусна, никой няма да спре.

А това е друга отбивка, съжалявам, но такива 60°.

Другото, което е – това са последните, когато бяхме с проф. Димитров. Свързах се с г-н Румен Драганов – знаете, че има Институт за анализи и оценки в туризма, трябва да ви кажа, че той така се ентусиазира - съжалявам, че не е тук, защото спорехме дали Спартак, не е доказано, но се знае, че е роден по долното течение на р. Струма. В интерес на истината проф. Божидар Димитров – лека му пръст, когато беше в Благоевград и обсъждахме пак този проблем каза, че ние си имаме марката. Аз му отговорих, че не ние, България си има марката, защото Спартак го познават в целия свят – не от нас, от филмите.

Виждате какво е останало там – всичко е изпочупено по пътя!

Оказа се, че ние говорим за работни места – повече от 300-400, даже 500 работни места. Защото говорим за 24-часов режим на работа, защото говорим за хора, които могат да работят там. А Благоевград има тристепенно обучение – имаме професионална гимназия по туризъм, имаме Колеж по туризъм, имаме и катедра „Туризъм“, но туристически обекти, за съжаление, нямаме. Това е престъпление спрямо хората, историята и спрямо бъдещето на Благоевград.

Рилският манастир има посещаемост 1 мил. туристи. Би могло да се насочи този туристически поток – говорила съм с колегите, и да са потенциални посетители на този обект.

От там дойде целия проблем. Сега дали може да се направи нещо – неznam, защото г-н Дочо Атанасов каза, че не може да се направят на магистрала такива отбивки.

ОТ ЗАЛАТА: Е, как да не може да се направят. Къде на друго място да ги направят. Това са смешки.

/Говорят едновременно./

ЗДРАВКА ЧИМЕВА: Една история от 1700 години е важна, но не знам какво можем да направим.

Затова се обръщаме към вас, защото вие сте хора, които работят със закона – дали е възможно и какво да направим, за да остане все пак нещо. Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Трябва да се предотврати занапред, защото тези разкопки продължават за автомагистрала „Хемус“, продължават към Видин.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, за продължим по темата. Г-н Ангелов иска думата, заповядайте.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Благодаря. Бих казал следното, щастлив съм, че не съм обременен с историята и в частност – с археологията. Но това, което виждам е безобразие. Ще акцентирам върху някои неща, защото сме се събрали тук, за да решаваме неща, които имат пряко отношение в правната система, в частност закона и т. н. Всичко, което представи г-жа Лука очевидно имаше за цел да ни запознае по-пълно. Аз и по-рано споменах, че е много емоционално изказването ѝ, а и не само нейното. Това, за което накрая стана дума по отношение на загуба на финансови средства е повече от ясно, но не искам да се спирам върху това.

Сталин е казал, че няма човек – няма проблем. Тук може от субекта да преминем към обекта – няма обект, няма проблем. По отношение на това, по което говори уважаемия г-н професор. Очевидно е, че там има неща, които могат прецизно – при една по-сериозна научна работа, да се открие и датира по-прецизно. Това е както по отношение на вида на керамиката, така и по отношение на градежа – вие знаете тези неща много по-добре от мен. Освен това подходите към тази вила, защото тя не може да седи сама така – очевидно е, че към нея е имало и други неща, потвърждаване на това, което Вие споменахте за могила. Всичко това е невероятно грозно – не искам да говоря за това, което сме загубили в бъдеще – това, което споменахте, че може да се организира и хората да разглеждат. Това са пари, все пак, не забравяйте. Както е казано – каквото и да си говорим, става дума за пари. Но очевидно в НАИМ става дума за друго.

/Говорят едновременно./

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Това, върху което искам да акцентирам е, че ние трябва да търсим някакъв начин, за да подкрепим законодателна инициатива, за да променим това статукво, за да не се случват повече такива неща. Това вече е станало, но какво евентуално може да се направи. Хората са направили изследване и т. н.

ПРОФ. БОРИС КОЛЕВ: Среща с парламентарната комисия по културата е един от начините в тази посока.

/Говорят едновременно./

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Само да добавя едно изречение. Това, което споменавате – на много места е така, поне за Европа мога да кажа, че на едно място са съсредоточени и възложителски функции и контрол. Защото, съгласете се, в къщи когато извикате майстор, вие давате парите и гледате какво върши. Въпросът е до индивид, до човека, който е там и организацията за това, за да може да се случват. При нас очевидно не се случват. Но създаването на допълнителни такива звена, които да контролират контрола върху нещо, е смешно. Затова те могат законодателно да бъдат решени по някакъв начин, пък и не трябва да се разширява в и без това раздутото състояние.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Имаме пример в ЗУТ.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря. Г-жа Колева иска думата, заповядайте.

МАРИЯ КОЛЕВА: Благодаря. Разсъждавайки и правейки връзка между нещата, аз стигам до безспорния, за мен – пак повтарям, извод, че се всичко това се прави умишлено. В смисъл навързвам отношението към археологическите обекти и въобще към историята и начина, по който се преподава. Навързвам фактите, които излезнаха най-вече как са инструктирани учители да говорят, че няма турско робство и т. н. За мен тече един процес на прекрояване на нашата история и на обезличаване. За мен това е умишлено, това е държавна политика, макар и добре прикрита, но също така и повлияна отвън. Явно някой има голям интерес да се случи – в България да няма история, да няма самочувствие, народа да не знае нищо и т. н. – стана ясно каква е моята мисъл.

За мен ние трябва да противостоим на това нещо с официална позиция на Гражданския съвет. Това е едното ми предложение – т. е. глобално да бъде. Тези хора нека разберат, че ние сме забелязали какво се случва, че ние го изказваме на глас, обединяваме се около това нещо и това безобразие трябва да бъде спряно.

Дори и един камък да има в нашата държава, за който да има данни, че той е от няколко века назад – аз какво повече да кажа!? Знаем какви побити камъни има по Гърция, по Турция и всички снимат, разглеждат и т. н. Някои много искат да отрекат ролята на България като част от византийското културно наследство – толкова неистово се прави, че вече се прави и „през просото“.

Другото, което смятам, че е конкретно. Направеното е направено. Нека да видим сега рационално от цялата сътворена работа нещо рационално може ли да се извади, нещо да се спаси – това ще кажат археолозите, и до кого и как да пишем, каним и обсъждаме. Нека те да го подготвят, защото най-добре разбират. Ако нещо ще се прави, нека професионалистите да го оформят, а ние ще внесем, чрез нас.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Но не само от гледна точка на археологията, а точно политиката на държавата. Вие правите едно обобщение, което обхваща един друг аспект – въобще политиката на държавата в унищожаването на българската идентичност – културна и историческа. Другият аспект – икономическия. Не може да се финансира блягоевградски регион с програми за безработица и в същото време да се унищожават работни места. Т. е. аспектите са исторически, икономически, политически, научни, археологически.

ОТ ЗАЛАТА: То това е противоречието. Да, правилно.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, да продължим по темата. Благодаря на г-жа Колева. Г-жо Лазарова, заповядайте.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Благодаря. Колеги, бих искала да призова към малко хладнокръвие, защото до тук много емоционално всички се изказваме – то по принцип археологията е емоционална наука.

Подкрепям идеята да приемем становище и да преценим към кого да го отправим, но като какви го правим!? Ние не сме Граждански съвет към Министерство

на културата, защото първото, което ще ни кажат, ще бъде – Вие като какви го правите!? Вие сте Граждански съвет към Висшия съдебен съвет!

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жо Лазарова, прочела ли сте каква е нашата цел?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Моля да довърша.

За да препоръчаме нещо, ние до тук – хубаво, това, което се разбра е, че те са стъпили на експертни становища и ние на тези становища насреща не може да излезнем. Ние трябва да намерим конкретни нарушения, за които евентуално да сезираме органите, иначе „олекваме“. Това ни е призмата. Например, това, което каза колегата – къде в Закона за културното наследство и кои текстове позволяват това безобразие. Това би било нещо конкретно, което ние можем да отправим към Министерството, към Министерски съвет, към Комисията по култура към Народното събрание. Това е вече нещо конкретно и по което ние бихме могли да искаме среща с тези органи.

Другото, което е, ако са констатирани някакви закононарушения, извършени по времето на този процес, също да ги включим към становището, за да не „олекваме“ като позиция. Това е допълнението ми.

Иначе – подкрепям с две ръце предложението, защото действително е безобразие, но въпросът е да бъде конструктивно, за да може да пробием с това. А да не го правим по посока на вятъра, за да можем да им помогнем по съществен начин. Това е моят призив.

МАРИЯ КОЛЕВА: Нека те да кажат как да им помогнем – те най-добре знаят.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Също така – вие казахте, че липсва нормативна уредба. Значи – да се започне от липсата на нормативна уредба и да се продължи после.

ГОСТИТЕ: Имаме, но е калпава.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, знаете, че за някои законодателни промени, разглежданията протичат много бавно, с години.

Знам, че юристите имате своите доводи, но се гледа обществения интерес!

МАРИЯ КОЛЕВА: Да оставим професионализма настрана, ние сме част от обществото. И като такива имаме право да правим препоръки. Всеки има право да прави препоръки, в противен случай това означава, че ние се обезличаваме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Целта на Гражданския съвет е да наблюдава политическата обстановка във всички области, касаещи обществения живот и важни...

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Напишете го в тази насока – липса на нормативна уредба, непълна нормативна уредба, въз основа на което може да се...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И спешно предотвратяване – въпросът е какво можем да спасим. Това е унищожено безвъзвратно. Искаме спешно спасяване на тези разкопки, по които текат в момента спасителни – на тези три магистрала в момента! Да се внимава какво се прави там и когато се дадат 3 мил. лв. да се разкопае един археологически обект от 6 дка, защо се дават още 1,5 мил. лв. той да се закопае – защо да не остане на място!?

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Г-жо председател, ако не се преработи закона, винаги ще си остане общественото недоволство.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, но тогава вече тези магистрали ще са минали в...

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: ВКС отменя методиката и всички къщи за гости - ...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И по този закон е възможно това нещо да се опази – и по сега съществуващия закон! Възможно е тези обекти да се запазят при нужната воля!

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Когато няма предвидена санкция, няма как да се запази.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Когато има воля, всичко може да се запази – съгласна съм. Но това е в законова – не е в рамките на закона. Това се две различни неща.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нека да видим какво може да се направи!

МАРИЯ КОЛЕВА: Не искам да слушам какво не може. Да видим какво може!

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не съм сухар, който чете буквата на закона и гледа как това нещо се руши!

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Едното противоречи на другото.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не противоречи – въпрос на спешност е.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Предложението ми е следното – ние можем да обобщим тези законови и подзаконови неща и накрая да поискаме – докато това се случи, ако искате и с това да започнете. Докато това се случи, защото отнема месеци и години, ние искаме спешна намеса да се спре еди-какво-си. Но да стъпим на някакви действителни фактологически законови и подзаконови...

МАРИЯ КОЛЕВА: Ние като граждани може да сме възмутени от нещо и като граждани можем да го изразим.

КРАСИМИРА ЛУКА: Аз не съм юрист, но мисля, че добре представих нещата. Ето, вижте.

/Представя материал по темата./

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Материалът техническият ни сътрудник ще го приобщи към протокола.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това за законодателните да го оставим за момент настрани. Г-н Иванов иска думата, заповядайте.

СТОЯН ИВАНОВ: Благодаря. Стоян Иванов – журналист.

Разделям казуса на две части – първия в конкретния случай, в който обекта е унищожен. И второто – от тук нататък какво би могло да се направи.

Сега ще помоля г-жа Лука да ми помогне, ако нещо неправилно съм разбрал или недоразбрал.

Какво се оказва, че една и съща институция от една страна играе като експерт при подготвянето на самата обществена поръчка, когато трябва да се спасява някакъв обект, след това се тя се явява участник в тази обществена поръчка, като правило го спечели и освен това се явява контролър на това, което прави.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Много точно.

СТОЯН ИВАНОВ: Ето и предложението, което трябва да се направи – вероятно сте го направили.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Конфликта на интереси.

СТОЯН ИВАНОВ: Да, това е абсурдно. Това в закона ли се съдържа или в подзаконовни нормативни актове?

КРАСИМИРА ЛУКА: В закона. Плюс това същата тази институция издава разрешителните за археологически разкопки.

СТОЯН ИВАНОВ: Още нещо – и има пряк икономически интерес, както каза и г-жа Лука, да нацелва археологическите обекти, защото ще получат пари за това. Когато се строи нещо – дали магистрала или друго, аз не бих го направил, но много хора биха го направили, там има обект – дай да го уцелим, ще построим право върху него.

МАРИЯ КОЛЕВА: Те споменаха, че местните хора знаят от 70-те години на миналия век, че има такава нещо. И това е най-лесното – да се нацели.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, моля за тишина. Г-н Деспотов, археолог, иска думата. Заповядайте.

ПАВЕЛ ДЕСПОТОВ: Благодаря. Тук като споменахме за опазването на паметниците има един много важен детайл, че в случай, че когато има спасителни разкопки, законът не предвижда от инвеститора съхраняването на обектите – това е проблема. Защото когато са редовни разкопките, тогава е заложено в закона от общината да има нужното.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Значи нашата позиция е не да искаме да са спасителни разкопките, а редовни.

ПАВЕЛ ДЕСПОТОВ: Точна така.

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КОЛЕВА: Извинете, но тогава кое е „спасителното“?

ПАВЕЛ ДЕСПОТОВ: Сега ще обясня. Наричат се „спасителни“ – например някой строи хотел, открива ... */шум в залата/* и той може да извика археолозите. Това са спасителни разкопки. Няма критерии да се съхрани обекта и затова трябва да се изисква конкретно от закона.

Друго много съществено – тези спасителни, т. нар. археологически проучвания, минават по Закона за обществените поръчки. А в този закон изрично се казва, че научни изследвания не принадлежат на поръчки. И те всички са минати към услуги.

/Говорят едновременно./

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: И за да допълня по финансовата част. Интересното е, че има годишен бюджет, който е предварително изготвен, а това са форсмажорни средства, които нито попадат по закон, нито имат никакви задължения. Приети са.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Но поне се контролират или трябва се контролират от никакви звена, които са към Министерство на финансите. Затова съществува все пак някаква форма на контрол, но той не е приложен в конкретния случай.

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: Като субсидията за гласовете ли - в Министерство на финансите.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, струва ми се, че темата е много необятна и днес ние бяхме алармирани за това, което се случва. Предлагам да се съберем отново след две седмици и да решим само по тази точка какво да направим.

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Аз съм съгласна, за да се изложи какви са проблемите, нормативната база, конфликта на интереси – всички тези неща. И тогава да излезнем с позиция, защото е резюмирано и направено, то може да бъде и отразено.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, точно така. Но това трябва да бъде отправено към хора, които са на най-високо ниво и правят политиките. Това не звучи общо, а до г-н Бойко Борисов ви предлагам да пишем.

БОРИС КОЛЕВ: ДИМИТЪР ДИМИТРОВ: О, не – забравете. Няма да стане.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ние сме Граждански съвет и решаваме към кого да отнесем въпроса.

МАРИЯ КОЛЕВА: Може с копие до други. То не пречи.

БОРИС КОЛЕВ: ДИМИТЪР ДИМИТРОВ: Към Парламента, към Комисията по култура. Да, то не пречи, но органът, който може да внесе за законодателни промени, е Комисията по култура.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това е правилно, но г-жа Колева е права за друго. Ние можем да го адресираме към премиера, защото ние искаме спешно спиране и спешна намеса. А само той – като изпълнителна власт, може да разпорежи спешна намеса. И на основата на това да адресираме до този и този, които могат да направят промени в нормативната, законовата и подзаконовата база. За спешните мерки може да търсим изпълнителната власт и г-жа Колева е права.

Нашите гости много добре обобщиха поне три точки, които - само от техните думи, когато излезе протокола, може да формулираме трите предложения ... Затова моето предложение е да се извади от изказванията им и около които се обединяваме, преди това искаме спешна намеса докато се решат тези въпроси. На основата на това, по преценка на председателя на Гражданския съвет, на следващото заседание кой може да бъде поканен, за да искаме от тези органи спешна намеса по въпроса. И дали да бъде поканен някой друг за следващото, обобщаващо заседание.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Според мен не трябва да каним друг, а да решим към кого да се обърнем.

МАРИЯ КОЛЕВА: А защо да не го поканим и тук да му връчим.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Герджиков иска думата, заповядайте.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Благодаря. Моето изказване ще е малко по-различно. Това, което днес - поне което аз наблюдавах, му викат „седенка“. Много е интересна темата, аз, като гражданин, се интересувам и действително ми е интересно да наблюдавам такива обекти. Само, че по-важният въпрос е не какво си раздумваме, а какво може да се случи.

МАРИЯ КОЛЕВА: Не приемам да се дават такива заключения за събранията на Гражданския съвет.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Добре, в момента се изказвам. За това – пак ще кажа, ние не сме научен съвет тук. Ние този въпрос по същество не можем да го решим. Поне за мен беше важно тези хора, като са дошли да ни занимават с тази проблематика, накрая да кажат какви са проблемите и да предложат - да направят предложение,

защото те са вътре в тази проблематика, с какво може да сме полезни. Така, че ако трябва нещо да направим, все пак моето желание и предложение са, да обсъдим тяхното писмено становище. Да си помислят върху нещата и да кажат – Вие, като гражданска структура, може да ни бъдете полезни, според нас, с това-това-това. А не сега ние да измисляме как може да се набъркаме в археологията. Прощавайте, но е малко смешно. Работил съм достатъчно дълго в туризма - и то в инвестициите в туризма, да знам, че няма такава пряка връзка между стойност на археологически обекти и печалба, която може да се реализира.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това е било в социализма.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Дали в социализма или в капитализма, навремето като правехме ваканционно селище „Дюни“ експертите от БАН бяха написали препоръки да направим вишки в самото блато, от които да се наблюдава живота на ценните видове в блатото. Нали се досещате колко туристи идват у нас да наблюдават живота на птиците в блатото!?

Затова казвам - не сме специалисти в тази област, но е добре ако имаме някакви предложения от тези хора да обсъдим доколко ние може да сме полезни в тази сфера. Но първо техните предложения. Благодаря за вниманието.

/Юлиана Николова влиза в залата./

РОСИЦА ВЕЛКОВА: Докато определени хора задоволяват потребностите си – ние вече го обсъдихме.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Г-н Герджиков, Вие два пъти излизахте от заседанието точно когато обсъждахме тези неща.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Затова казах – писмени предложения.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Предложението беше след две седмици да се съберем само по тази точка, като през това време ще получим писмено тяхното предложение един път за законодателни промени, които не са най-спешното в момента. Тук важният ключ в момента е спешността – спасяването на неща, които в момента са в период на спасителни разкопки по другите магистрали.

БОРИС КОЛЕВ и ДИМИТЪР ДИМИТРОВ: Това са двете насоки, нищо повече.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И да се осъществи някакъв мониторинг това да не се случва повече. Защото в момента, казвам ви го, се строят много интензивно още две магистрали. Това са необратими процеси – точно необратимостта. А действително законодателните промени са много важни, но те стават бавно.

ЗДРАВКА ЧИМЕВА: И да се социализира обекта.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Бих искала да допълня нещо много важно, което не сме обсъдили. Малко внимание обърнах – само по медийни публикации. Но ми се струва, че преди два дни се обсъждаше по медиите едно решение на ВАС за отчуждаването на земи, въз основа на което се дава картбланш за много бързо и скоростно – потвърждава се, а не се отхвърля това, което е обжалвано като текст, и това отчуждаване скоростно беше повод Премиера на заседанието на Министерски съвет (МС), как той казва – И сега, след това решение, скоростно започвайте този път, тази магистрала, тази, тази, по най-бързия начин. Това означава, че решение на Върховния съд е потвърдил, че тази законова норма – разбирате ли, това е важно също да го проучим в следващите две седмици.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: С ветото на Президента беше свързано.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Затова трябва да го видим какво е, за да не ни кажат, че има произнасяне и ние какво толкова искаме.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: ВАС се произнася по актове на МС, а по отношение на Закона за държавната собственост, Конституционния съд е този, който може да каже. Но политиката, насоката, идеята, обществените, инфраструктурните, значими обекти да вървят по съкратена процедура в Закона за държавната собственост е постигнато много отдавна, защото преди беше докато не са извършат обезщетенията, нищо не се строи. Сега го промениха – във ВАС може да ходиш и претендираш за по-голямо обезщетение, но инфраструктурата си върви.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, благодаря ви. Наистина тези аспекти също са важни, но много напреднахме във времето. Решаваме – днес отворихме темата и затова ви предлагам едно извънредно заседание да направим, като тогава ще имаме готовност с конкретни действия от наша страна заедно с Инициативен комитет „Скаптопара“ – Благоевград. Това е организационно и няма да го гласуваме.

Това беше по т. 1 от дневния ред. Т. 2 – гласувахме акта от миналото заседание в началото на днешното такова. Преминаваме към т. 3 от дневния ред, по която вносител и докладчик е г-н Герджиков от името на КАСЕБ.

Преди това да благодарим на нашите гости за интересната дискусия. Ще поддържаме връзка относно извънредното заседание – на 14 юни. Колеги, да направим кратка почивка.

/Почивка. Залата напускат Красимира Лука, Здравка Чимева, Павел Деспотов, проф. Борис Колев, проф. Димитър Димитров и Антон Мицев./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, ще бъде представен проект, който е гражданска платформа за проследяване и оценка развитието на съдебната система по молба на наша организация – СЮБ. Накратко г-жа Николова ще ни го представи.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Това извънредна точка ли е?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Искам да кажа и аз довиждане. При този начин на водене на заседанието, мисля, че е достатъчно...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Аз Ви попитах дали да отложим Вашата точка, тъй като имаме молба от СЮБ.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Не става въпрос дали аз съм съгласен, този въпрос е решение на всички тук. Трябваше да бъдат попитани всички. Освен това точката не е моя, тя касае доста хора.

/Любомир Герджиков напуска залата обиден./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жо Николова, заповядайте.

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Искрено съжалявам, че...

/Говорят едновременно - обсъждат дали да се постави време за изказванията./

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Това, което искам да ви представя, е проект на Съюза на юристите в България и Портал Европа, който е за създаване на преди всичко.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Преди време не ни ли представихте този проект?

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Не. Този проект е следващия, който продължава предишния и който има за цел да създаде една гражданска платформа за дебат и

дискусии по оценка по развитието на съдебната система. Тук г-н Герджиков каза – защо не на правосъдието. Защото така сме решили – на съдебната система е по-дефинирано.

Същността на проекта е, че се създава отворена коалиция от граждански организации, които да дискутират заедно, да поставят въпроси и тези въпроси, които поставят, на една виртуална платформа да бъдат разисквани. Тази виртуална платформа още не сме решили точно как ще бъде, но при всички случаи ще има становища. Тази платформа ще предостави – сега, слушайте ви, се сещам, че на тази платформа гражданска организация, която участва може да остави проблема, да го постави и всички наоколо, вече в писмен вид, да предоставят своите становища и този, който е поставил проблема накрая да ги обобщи и изпрати на заинтересованите страни. То не е задължително само да е – да, главно по въпроси, които имат отношение към правосъдието и съдебната система.

В момента, това, което искаме да направим, първо – да поканим организации. Принципът е, че коалицията е отворена. В началото искаме да тръгнем с отговорни организации, които ще желаят да участват в такъв дебат. При тях – те трябва да се ангажират със спазването на основни принципи като върховенство на закона и върховенство на обществения интерес, публичност и прозрачност, равнопоставеност на организациите, автономност на организациите, защото в тази коалиция всяка организация трябва автономно да излага своите становища и да има право да ги защитава.

Освен всичко останало, това, което решихме общо взето като критерии е да имат някакъв опит – поне 3 години тези организации да са се занимавали, да имат интерес в областта на съдебната система и правосъдието. За съжаление се оказва, че нашия подход за търсене на организации е през проекти, които са работени в тази област, но се оказва, че организациите, които печелят проекти не е задължително, не всички, и не задължително да имат дълъг опит в правосъдието и съдебната система.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Как печелят проектите, тогава?

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Това също е интересно, защото някои от организациите, за наша изненада, са като консултантски организации.

Критериите, които ще искаме и които ще дебатираме на 25 юни, затова ви моля от сега – в СЮБ ще дебатираме критериите, вида на платформата и начина на участие и какво трябва да очакваме като резултат. Но първо – организациите трябва да са силно мотивирани, второ – и това е спорно, да са регистрирани по Закона за юридическите лица и да са в обществен интерес или да бъдат организации, както е Гражданския съвет, от такива юридически лица. Другото ви го казах.

/Росица Велкова напуска залата./

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Бихме искали - с Душана и с г-н Славов го коментирахме, да си партнираме с Гражданския съвет като по този начин бихме могли да дадем по-голяма платформа на дебатите – по-широка, по-видима извън съдебния съвет, на дебатите, които се водят в Гражданския съвет.

Благодаря ви. Отново ви каня на 25 юни, предполагам, че ще започнем в 11:00 ч., още не сме определили точно.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Бихте ли изпратили на имейла на Гражданския съвет поканата с материалите, за да ги препратим на всички членове на Гражданския съвет.

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Да. Материалите, т. е. избраните критерии и проекта на споразумение – дискутираме дали да бъде споразумение между тези организации или да бъде меморандум за приемане на принципи и начини. Вероятно ще се спрем на „меморандум“, по-свободно е.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Имам въпрос, може ли. Видях, че на сайта сте написали за интегритета. За това нещо имахме разговори, как го виждате вие това?

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Това, което миналият път дискутирахме, при последното при едно изчисляване на системния интегритет, не на отделния магистрат.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Само на магистратите ли? Кои елементи ще включите?

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Не, на системата, затова казах системен интегритет. Включена е институционална и организационна рамка, бюджетна рамка и технологичната – тя е в едно, те са две. Третата е професионално развитие с подсистемата и образованието включително, което, искам да кажа, че от това, което оценявахме висшето образование може би събра най-малко брой точки.

Четвъртият критерии е професионално развитие и етични стандарти плюс обществено мнение.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Да Ви попитам – заложено ли е в материала, който ще ни предоставите?

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Не, но ако бихте желали, ще Ви изпратя презентацията, която сме направили по оценката.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Защо не я изпратите централизирано. Благодаря.

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: Да, ще я изпратя. Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-жо Николова. Ще чакаме поканата за 25 юни, за да я разпространим до всички.

/Юлиана Николова напуска залата./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, продължаваме нататък - т. 4 от дневния ред. А какво се случва с т. 3 на Сдружение „СЕФИТА“, тук имаме трима представители.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Тъй като точката е на КАСЕБ, ние не сме упълномощени да я представим.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това означава, че тя отпада.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Тя отпада, защото представителя на организацията напусна заседанието, а не защото ние отхвърляме да я разгледаме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, няма кой да я представи. А вие си продължавате като Сдружение „СЕФИТА“, нали така?

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Да. На нас също ни се налага да тръгваме така, че в следващо заседание.

ИЛЪО ХАДЖИМИНЧЕВ: Да, защото малко се наруши регламента.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Кой регламент се наруши, попитам г-н Герджиков дали е съгласен да изчака 10 мин, за да се включи СЮБ.

ВЕСЕЛИНА ПОПОВА: Той държи на реда, не е нещо лично.

/Веселина Попова и Меглена Желенска напускат залата./

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Няма го представителя на организацията, нека не влизаме в спорове.

ИЛЬО ХАДЖИМИНЧЕВ: Добре, каква е следващата точка?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Хаджиминчев, Вие оставате като представител на Сдружение „СЕФИТА“?

ИЛЬО ХАДЖИМИНЧЕВ: Да, оставам.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Т. 4 е обсъждане на нарушение на разпоредбите на чл. 30, ал. 5, т. 8 от Закона за съдебната власт за съкращаване на длъжности в съдебната администрация.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, има писмо, което го разпратихме на всички.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да, това е моята точка. Тя касае едно писмо, което на вчерашния форум, на който бях, го консултирах с представители на американското посолство – гарантирано ли е правосъдието на всички служители, които бяха уволнени в нарушение на тази точка, в момента писмото го нямам, беше си взето становище и разрешение на ВСС. Председателят на Върховния съд уволни почти цялата администрация, с изключение на един-двама. Като ги уволни, тези хора започнаха да си търсят правата по съдебен ред и заведоха дела. За някои от делата и решенията по тях разбрахме от медиите – имало командирована съдийка, която решила така, пък после откомандировали и т. н. с разни подробности.

Но сега делата отидоха на ниво Върховен съд и се гледат от зам.-председателя – той е по едно от делата, който е назначен по предложение на председателя на Върховния съд. Ще бъде ли гарантирано правосъдието за хората, които обжалват актовете на председателя на Върховния съд, когато те се разглеждат от неговите заместници и съдиите от Върховния съд. Това е въпросът – чисто принципен. Защото защита правата на всеки един български гражданин да бъде гарантирано. И това искам – Съдийската колегия на ВСС да каже знаят ли за този проблем и как биха съдействали да се гарантира независимо правосъдие по тези дела, когато от едната страна стоят уволнени служители, а от другата стои председателя и съдиите са подчинени на този председател. Това е кратко по темата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Всъщност предпоставките за създаване на една порочна практика, прецедент, свързана с прескачането на институцията на ВСС при вземане на кадрови решения, свързани със съкращаване на позиции в администрацията на съдебната система.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Те трябва да са със санкция на самия ВСС.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Имаше проблем с шофьорите, за това ли?

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да. За мен е непонятно. И не искам да се фокусирам или фиксирам върху Лозан Панов, защото той не ми е проблем. Но тук има системен проблем – кажете как ще се реши.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, няма значение кой оглавява съда. Идеята е Гражданския съвет да препрати писмото и да сезираме Съдийската колегия на ВСС да вземат отношение. Т. е. да им се обърне внимание, ние не казваме дали това е правилно или не.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Колеги, това би трябвало съдът да го отрази в самите съдебни актове, които да удостоверяват, защото все пак ВКС е последна инстанция по отношение на тези дела, Няма гаранция, че едно дело ще отиде на ВКС, защото – първо, има производство по допустимост. Второ – за мен, ако така се е случила хипотезата, това е съществено процесуално нарушение, нарушение на материалния закон при самото съкращаване на тези щатове. И това би трябвало да е отразено още първоинстанционно, на въззивно производство.

Не смятам, че по принцип, изначално, трябва да се приеме, че след като се оспорват заповеди на председателя на съответен съд, трябва да се подменя подсъдността. Значи, какво излиза, че тези дела апелативен съд трябва да гледа като последна инстанция!? Нали магистратите са независими в своята дейност.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да, добре. Но нали разбирате каква е ситуацията – заместника на председателя ще решава делото, по което шефа му е страна.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Но нали принципа е на случайно разпределение на дела и утре съдията може да е друг.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Добре, защо не организират тогава прозрачно разпределение, за да знаем как става.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Компютърът може няколко пъти да ги разбърка и пак същия да се падне.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Теоретично – да. Но всъщност няма как да се случи.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Тук същественото е прескачането на ВСС.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Това би трябвало да е отчетено от долните съдилища, където нито районен, нито градски съд са подсъдни и зависими от Лозан Панов. И ако решенията са в друга насока...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, говорим за това, че се прескача ВСС като кадрови орган.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Разбирам, но казвам – това е нарушение на самата процедура и специално наличието на това съществено процесуално нарушение, без да се гледа по същество спора, трябва да падне заповедта.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Точно.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Това може да се постави като проблем, като моралния опит на председателя на ВКС, но чисто законово и правно. Ако отделно има такива решения на висящите производства на долните инстанции, то тогава има Инспекторат, където им обясняват, че когато едно съдебно решение, необжалвано – недейте да си мислите, че то е правилно. Но хората са преценили, че не си заслужава да го жалят и така-така-така. Не смятам, че трябва да коригираме закона, защото принципно сегашния председател на ВКС...

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да се изпълнява сегашния закон. Понеже този въпрос възникна при предишния състав на ВСС, те имат решение да се спазва точно закона и са изисквали определени неща, които са представени на ВКС, съобразено с приетия образец, решение на Комисия „Съдебна администрация“ на ВСС от 10.05.2017 г. Предишният състав на ВСС се е занимавал с този въпрос, затова смятам, че и сегашния трябва да вземе отношение.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Предишният състав се е занимавал, защото се е случило по тяхно време.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да. И тези хора, те бяха над 20 човека, дойдоха на среща във ВСС, тогава не беше разделен още съвета, и поставиха групово въпроса си. Може ли колегата да вземе думата?

АТАНАС ИВАНОВ: Да, благодаря. Има едно решение на районен съд по едно от делата, което е доста добре мотивирано и приема, че реално съкращаване на щата няма, защото не е извършено от надлежен орган. Органът трябва да е ВСС, защото ВСС по смисъла на ЗСВ казва, че той определя структура и т. н. Всяко едно разместване в съдилищата – пише се писмо до ВСС, иска се щат – дайте ни щат. Сега тук председателят определя, че този щат няма да съществува. Доста добре мотивирано решение, СГС го отменя. Отива на касация, касацията казва – Не допускаме, защото не са изпълнили формално изискванията. Въпреки, че, според мен, точката е на чл. 280, ал. 1 – точно там отиваме. Това е било едно от първите дела. Развитие на правото – по този въпрос няма практика, ще се развие правото, ще последват няколко дела, повече от 20 служители са уволнени. Той казва – Недопускам.

В други хипотези, при други лица, районният съд отхвърля иска. СГС уважава иска, т. е. признава уволнението за незаконно. ВКС допуска до касация.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Разбрах логиката на колегата. Когато въззивната инстанция каже, че уволнението е незаконосъобразно, то тогава се допуска на касация, за да може... Това вече е една тенденция, която...

АТАНАС ИВАНОВ: А когато въззивен казва, че уволнението е законосъобразно, не допуска до касация. Това ще породи противоречива практика.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Не, това дали е противоречива или не – това е въпрос на вътрешно убеждение. Мисълта ми е, че ако тенденцията е такава, че при въззив с такова решение се допуска, а при въззив с такова решение не се допуска, то тогава вече е.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Какво е посочено в това писмо по този начин, както сега го описвате.

АТАНАС ИВАНОВ: Пътят на защита за тези, които не са допуснати до касация, остава евентуално хипотезата на чл. 6. Той е изчерпан този ред вече за някои. Ще се създаде противоречива практика. Нашият закон – ГПК, в тази хипотеза или чл. 281 или чл. 282 не е уникален, има доста критика, цяла книга съм написал критично срещу текста за новата касация.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Разбирането на ВКС – колега, извинявайте, че Ви прекъсвам, е, че я има третата инстанция, а то между другото в това отношение има решение на Европейския съд, че разписването на трета инстанция не означава автоматичен достъп до нея. За съжаление е такава практиката.

АТАНАС ИВАНОВ: Действително, това е моя слабост, написал съм три книги – едната е 350 стр. Само ще кажа следното – разбирам съображенията на Страсбург, които не са правно аргументирани, но България има Конституция, която е определила какво да бъде правораздаването в България. Ако променим Конституцията, тогава тази касация ще се вмести, по смисъла на ГПК, може би в тези съображения. Но при сега действащата Конституция, тя не е факултативна – касационната инстанция, тя е

задължителна. А ГПК – даже има решение на Конституционни съд, което казва, че е конституционно-съобразно, но това не означава, че е така.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, но го има другият момент. В резултат на едно решение на Европейския съд – има 6-месечен срок да се промени вътрешното законодателство, следят се нещата, дават се препоръки, Министерство на правосъдието се отчита. Ние с Вас сме юристи – дали ни харесва, дали сме съгласни, дали имаме забележки – така го прилагаме до момента, в който не го променят, за съжаление.

АТАНАС ИВАНОВ: Конституционната форма има пряко действие и ние можем да се позовем на нея, друг е въпросът, че практиката и закона са противоречиви.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Европейският съд в това отношение има ли някаква инициатива спрямо...

АТАНАС ИВАНОВ: Европейският съд в едни мотиви казва, че било в правомощията на държавата да определи трите инстанции. И те се хванаха за това, казаха...

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Много витиевато.

АТАНАС ИВАНОВ: Много витиевато. Но не казват, че Конституцията, която има пряко действие, казва – триинстанционно производство. И ние тогава бяхме в онзи преходен период на членството в България. Но съществува този проблем. Много сериозен проблем е това.

/Говорят едновременно./

АТАНАС ИВАНОВ: Обикновеният човек не получава правосъдие, защото първа инстанция е на първия етаж в съда, втора инстанция – въззива, е на втори етаж и ако няма касация и един по-далечен съд да ти реши проблема, а втора инстанция понякога потвърждава първата, защото...

/Говорят едновременно./

АТАНАС ИВАНОВ: Тук Инспектората, чрез методическите указания, може да се намеси. И да даде предписание най-малкото за излизане на тълкователно решение.

/Говорят едновременно./

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Има такива прецеденти.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Не разбирам за какво говорите.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Става дума за това, че когато даден човек очевидно е в някакъв конфликт, счита се, че е така, то, естествено, че този под него е оторизиран или някой друг – такава е практиката. Или поне при нас е така. Не виждам да е порочна, ако всичко се изпълнява както трябва. Ако греша – колегите да кажат.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Това е по вътрешно убеждение на магистрата.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Естествено. Така, че не можем това да го сложим.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Съмнението се поражда от това, че зам.-председателя, който ще гледа това дело, е назначен по предложение на председателя на ВКС.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Добре, и какво от това!? Хората се развиват. Както виждате и ние тук по едни въпроси имаме еднакви мнения, по други – различни. Нали този човек, за да застане на този пост, някой го назначава. Мен повече ме мотивира и ме кара да се съмнявам какви ще бъдат резултатите по тези дела, е момента, който изложи колегата. А не кой кого е назначил. Но тенденцията, когато въззива реши в ущърб на господин председателя, да се допусне касация, а в другия случай...

АТАНАС ИВАНОВ: То вече има противоречива практика – едните са допуснати, другите – не. Може би Инспектората да направи проверка и да излезе с...

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Все пак да се постави на вниманието на ВСС, като въпрос, който е разглеждан.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, може ли да го оформите?

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Тук трябва да се преработи, някои неща трябва да се редактират.

/Говорят едновременно./

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Първият въпрос ще бъде – когато има процедура, установена в чл. 30 от ЗСВ, са съкращаване и увеличаване - променяме щата, да бъде със санкция на ВСС, е направено еднолично от административния ръководител, защо делата се разглеждат по същество, а не на процесуален...

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Но какво може да направим. Това е само дисциплинарно производство.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Колеги, на основание на това, че предишен състав на ВСС е разглеждал проблема и при положение, че в момента има едни-колко си дела, висящи по този въпрос и едни-колко си приключили, и става ясно, че има противоречива практика по този въпрос, искаме намесата на ВСС – първо, тълкователно решение на ВКС, защото те са длъжни и второ – намесата на Инспектората, който да провери приключилите дела и да се произнесе. Считам, че това е чистата форма.

/Говорят едновременно./

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Не може – тълкователно решение взема най-малко 2 години.

АТАНАС ИВАНОВ: Зависи.

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: Извинявайте, но ръководителят свиква тълкователното решение.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: По закон са длъжни, когато има противоречива практика, ние не можем да прескочим закона. Какво всъщност искате.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Но кога ще го решат!? Искаме да им обърнем внимание, че висят дела.

АТАНАС ИВАНОВ: Но ако се образува тълкователно дело, ще се спрат висящите дела до приключването.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: До произнасянето.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Което означава, че тези хора 5 години нищо няма да знаят.

ОТ ЗАЛАТА: Дори и повече.

АТАНАС ИВАНОВ: Всеки български гражданин е така. Той го уволнява, не получава правосъдие от съда, отива във ВКС, ВКС се произнася след 2-3 години.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Дали за този гражданин е по-добра опасността да се произнесе ВКС, но да се произнесе както той иска, а не по законовата норма.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: ...възможността ВСС да реши дали да инициира тълкователно решение.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: ВСС няма правомощия.

АТАНАС ИВАНОВ: ВСС може да отвърне към Инспектората, Инспектората да направи проверка, да излезне с констатация, да внесе.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз мисля, че най-чисто е това, което...

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, но то изисква анализ на делата.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Но не може, защото са висящи – какъв анализ да им се прави?

/Говорят едновременно./

АТАНАС ИВАНОВ: Те може би са около 6 делата, по които има произнасяне.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Но влязло в сила е 1.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Има ли нарушение на процедурата, по която ВСС е прескочен като орган?

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Как да кажем!? Това може Инспектората да изиска делата и да провери.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ето това можем да питаме! Съзирайки ВСС да питаме, на основание еди-кое си ВСС да отговори има ли нарушение на процедурата, смята ли, че е прескочен като кадрови орган.

МАРИЯ КОЛЕВА: И какво смята да предприеме ВСС в случай, ако смята, че има нарушение.

АТАНАС ИВАНОВ: Комисията по правни въпроси към ВСС да излезнат със становище, както са правили, и ВСС да обсъди това становище.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Точно така и на това основание да искаме и сегашния състав на ВСС да се занимае с въпроса.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Колеги, ще помоля някой да направи редакцията, защото аз не съм специалист.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Предлагам г-жа Лисичкова и г-жа Лазарова да направят редакцията на писмото.

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: Колеги, г-н Ангелов има предложение, което мисля, че е по-разумно.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Фактически явно е, че има нарушение, тъй като „през главата“ на ВСС се извършени тези съкращения. Ние го уведомяваме, че е допуснато закононарушение. Ако това нещо е така, да предприемат мерки това да не се допуска и ако това не се възприема като практика от ВСС, то явно е незаконно. Автоматически самият акт вече няма своята правна сила.

МАРИЯ КОЛЕВА: Добре, ВСС реагира ли е на този случай?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Комисия „Съдебна администрация“ е дала становище – „КСА реши: изисква от председателя на ВКС становище, тъй като изпратеното от главния секретар на ВКС не съдържа изисканата информация с решение на КСА по протокол еди-кой си номер. Видно от представеното щатно разписание на длъжностите, фигурират такива наименования, които са в противоречие с разпоредбите на чл. 17 от Правилата за прилагане на класификатора на длъжностите в администрацията на съдилищата, във връзка с което същите следва да бъдат съобразени. Както и не е отговорено на поставените от КСА въпроси – има ли

съкращаване на служители в администрацията на съда – като бройки, като видове. КСА изисква поименно щатно разписание на ВКС, съобразено с приетия образец, с решение на КСА“ – и тук се цитира протокола. „КСА изпраща решението до председателя на ВКС, по компетентност. КСА възлага на Елеонора Савова – началник отдел „Съдебни кадри“, да изготви справка-доклад относно хронологията на извършените трансформации и структурни промени във ВКС, съгласно писмо на ВКС еди-кой си номер, съобразно сега изпратеното длъжностно щатно разписание в сила от еди-коя си дата на ВСС по утвърдената структура, съобразено с писмото на главния секретар на ВКС“.

ОТ ЗАЛАТА: От коя година?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това е от 29.03.2017 г.

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: Може ли да внесе малко яснота – тече една кореспонденция, ВСС пита какво и защо го правите, те не отговарят, възлага на началник-отдела „Съдебна администрация“ да направи доклад, който доклад обобщава всички дела, където е казано, че щата е намален без разрешение.

МАРИЯ КОЛЕВА: Т. е. взети си някакви мерки.

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: Докладът придружава всички дела. Но свършва мандата на предишния състав на ВСС и нещата остават до там.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Да го инициираме отново.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Но то няма рецидив – той е уволнил 25 човека, но не го е повторил.

ТЕОДОРА ЗЛАТАНОВА: Така е, но тук говорим, че в този доклад е казано, че той е нарушил закона, не е запазил щатната численост, която е разрешил ВСС.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Точно така. И затова предложението, което той направи – да го направим така: на основание състав на ВСС на еди-коя си дата е констатирал вече и съдейки от еди-колко си висящи дела, които продължават. Значи – проблемът продължава да не е разрешен, ВСС веднъж е констатирал нарушение, дал е указания, които не са изпълнени, затова ние сезираме ВСС отново да възобнови обсъжданията по въпроса, да вземе мерки и да каже как ще реши проблема.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жо Лисичкова, ще можете ли да напишете писмото?

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, ще взема казаното от г-жа Лазарова. Но ми дайте и решението, което е прикачено.

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КОЛЕВА: Въпросът е, че трябва да го гласуваме, ако го формулираме.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Ако искате на другото заседание да го гласуваме.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: На извънредното – на 14 юни. То трябва да се постави наново на вниманието на ВСС, за да се видят и проверят.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Аз ще формулирам горе-долу параметрите на писмото, г-жа Лисичкова ще го редактира.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Добре, дайте ми тези материали. Сега трябва да напусна заседанието поради делова среща. Уточнихме се за писмото.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, г-жо Лисичкова. Благодаря Ви предварително за редакцията на писмото.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да гласуваме решението за писмото.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нямаме кворум вече.

ИЛЪО ХАДЖИМИНЧЕВ: Нямаме кворум, но то не е спорно.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, ще изготвим писмото и ще го изпратя по имейла за последен прочит преди да го изпратим на ВСС.

Ще се видим след две седмици, за да вземем решение относно т. 1 от днешния дневен ред, т. е. на 14 юни. С това и поради изчерпване на дневния ред, закривам заседанието. Благодаря на нашите гости, че уважиха заседанието ни и участваха в него.

Желая на всички приятни почивни дни.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 12:03 ч.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:
/п/
МАРИЯ КАРАГЪЗОВА**

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска
технически сътрудник*